

EKSAMEN

Emnekode: SFB14314	Emne: Videregående regnskap med teori, regnskapsorganisering og verdsettelse
Dato: 27.11.14	Eksamenstid: kl. 09.00 til kl. 15.00
Hjelpemidler: Kalkulator Lovsamling med NRSer utlevert på forelesning Revisors håndbok Skattelovssamling Norges Lover Andre lovsamlinger	Faglærer: Asbjørn O. Pedersen
<p>Eksamensoppgaven: Oppgavesettet består av 10 sider inklusiv denne forsiden + vedlegg (3 sider). Kontroller at oppgaven er komplett før du begynner å besvare spørsmålene.</p> <p>Oppgavesettet består av 6 oppgaver. Alle oppgavene skal besvares. Anslått tidsforbruk er angitt for hver oppgave, og angir hvor mye oppgavene vil telle ved sensur.</p>	
Sensurdato: 19.12.14	
Karakterene er tilgjengelige for studenter på studentweb senest 2 virkedager etter oppgitt sensurfrist. Følg instruksjoner gitt på: www.hiof.no/studentweb	

For alle oppgaver: Ta dine egne forutsetninger

Oppgave 1 (60 minutter)

Du har gitt følgende hovedtall fra regnskapet til Industri AS (tall i hele tusen):

Industri AS

Balanse per 31.12.	20x3	20x2	20x1
Eiendeler			
Utsatt skattefordel	0	140	0
Bygning	15 000	10 500	8 000
Maskiner og utstyr	<u>3 000</u>	<u>1 360</u>	<u>2 000</u>
Sum anleggsmidler	<u>18 000</u>	<u>12 000</u>	<u>10 000</u>
Råvarer	1 450	1 500	900
Ferdigvarer	5 250	3 500	1 200
Kundefordringer	3 650	4 040	2 500
Bankinnskudd	<u>1 650</u>	<u>2 960</u>	<u>5 400</u>
Sum omløpsmidler	<u>12 000</u>	<u>12 000</u>	<u>10 000</u>
	30 000	24 000	20 000
Egenkapital og gjeld			
Aksjekapital	3 500	3 500	3 500
Annen egenkapital	686	0	2 500
Udekket tap	<u>0</u>	<u>(1 100)</u>	<u>0</u>
Sum egenkapital	<u>4 186</u>	<u>2 400</u>	<u>6 000</u>
Langsiktig lån	12 338	12 600	6 740
Utsatt skatt	<u>476</u>	<u>0</u>	<u>1 260</u>
Langsiktig gjeld	<u>12 814</u>	<u>12 600</u>	<u>8 000</u>

Eksamen i videregående regnskap med teori, virksomhets- og regnskapsorganisering og verdsettelse høsten 2014

Leverandørgjeld	9 082	5 300	3 480
Skyldig lønn, skattetrekk mv.	2 840	2 600	950
Betalbar skatt	98	0	1 120
Skyldig, ikke betalte renter	<u>980</u>	<u>1 100</u>	<u>450</u>
Sum kortsiktig gjeld	<u>13 000</u>	<u>9 000</u>	<u>6 000</u>
Sum egenkapital og gjeld	30 000	24 000	20 000

Industri AS

Resultatregnskap	20x3	20x2
Salgsinntekter	60 000	50 000
Gevinst salg av bygning	<u>1 400</u>	<u>0</u>
Driftsinntekter	<u>61 400</u>	<u>50 000</u>
Endring varelager	1 750	2 300
Varekjøp	(27 700)	(25 600)
Lønn	(16 050)	(18 250)
Nedskrivning bygning	(3 200)	0
Avskrivning	(2 100)	(1 500)
Annen driftskostnad	<u>(10 200)</u>	<u>(9 900)</u>
Driftsresultat	<u>3 900</u>	<u>(2 950)</u>
Renteinntekt	100	50
Rentekostnad	<u>(1 500)</u>	<u>(2 100)</u>
Resultat før skattekostnad	2 500	(5 000)
Skattekostnad	<u>(714)</u>	<u>1 400</u>
Årsoverskudd (underskudd)	1 786	(3 600)

Merk: Skattesatsen er 28 %.

Spørsmål:

Med utgangspunkt i regnskapet for Industri AS skal du svare på følgende:

- 1. Forklar den tallmessige sammenhengen mellom skattekostnaden for 20x3 og balansetallene.**
- 2. Beregn skatteøkende og/eller skattereduserende midlertidige forskjeller per 31. desember 20x2 og per 31. desember 20x3.**
- 3. Beregn permanente forskjeller i regnskapet for 20x3.**
- 4. Hva er skattemessig resultat for 20x3?**
- 5. Forklar sammenhengen mellom regnskapsmessig resultat, midlertidige forskjeller, permanente forskjeller og skattemessig resultat for året 20x3.**

Oppgave 2 (50 minutter)

Del I

Sign Tech AS er en mindre produksjonsbedrift innen fastlandsindustriektoren. I forbindelse med årsregnskapet for 20x3 får du følgende informasjon om selskapets varelagre:

Råvarer

Selskapet hadde 31.12.20x3 800 enheter av råvare X på lager. Gjennomsnittlig anskaffelseskost i 20x3 utgjorde 800 per enhet for dette produktet. I løpet av desember 20x3 har det skjedd følgende transaksjoner for dette produktet:

Dato	Antall	Pris pr enhet
Beholdning 1. desember	350	810
Kjøpt 2. desember	200	840
Kjøpt 13. desember	300	860
Kjøpt 27. desember	400	870
Uttak til produksjon i desember	-450	

a) Angi hvilke regler som gjelder for dette foretaket mht. vurdering av råvarelageret og hvilke valgmuligheter som finnes. Henvis til aktuelle lovbestemmelser.

b) Beregn varelagerverdien pr 31.12.x3 ut fra disse alternativene.

Se bort fra skatt.

Del II

Selskapet Båtprodusenten AS inngikk 01.04.x2 en kontrakt om å bygge en luksuriøs cabincruiser for en kunde. Båten er avtalt ferdigstilt og levert innen utgangen av 20x3. Kontraktsprisen var kr 5 000 000, og selskapet anslo bygge kostnaden til kr 4 000 000 på kontraktstidspunktet. Ved utgangen av 20x2 er det påløpt kr 1 750 000 i kostnader (1 250 000 i variable kostnader og 500 000 i faste kostnader), og det er anslått at det vil påløpe ytterligere kr 2 625 000 før båten er ferdigstilt. Dette gjør at selskapet per 31.12.x2 tror at totale kostnader for produksjon av båten vil utgjøre kr 4 375 000 mot kr 4 000 000 ved kontraktsinngåelsen. Hele kontrakt summen skal kunden innbetale ved levering av båten i slutten av 20x3. Ved bruk av løpende avregningsmetode beregnes fullføringsgraden ved å beregne påløpte kontrakts kostnader i prosent av totalt anslått kontrakts kostnad.

Spørsmål:

Hvordan påvirkes driftsresultatet for 20x2 ved bruk av fullført kontrakts metode ved regnskapsføringen av kontrakten? Anta at selskapet vurderer varer i arbeid til full tilvirkningskost. Vis til aktuelle lovbestemmelser.

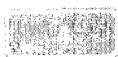
Se bort fra skatt.

Oppgave 3 (60 minutter)

Alle beløp er i 1 000 kroner. Avrund alle beløp til nærmeste hele hundre kroner.

Du er ansatt i regnskapsavdelingen hos Barnevogn AS som er et mellomstort selskap i Steinkjer. Selskapet selger barnevogner og annet barneutstyr, og er merverdiavgiftspliktig (25 % MVA). Ved regnskapsavslutningen for 20x7 - som hovedsakelig foregår i siste halvdel av februar 20x8 - skal blant annet en del usikre fordringer vurderes. Per 31.12.20x7 er samlet kundefordring i Barnevogn AS kr 5 300. Du skal foreta en vurdering av følgende kunder (inkludert i kundefordringene per 31.12.20x7):

1. Helbæk AS skylder kr 75. Selskapet ble slått konkurs 03.02.20x8.
2. AS Utstyr skylder kr 185. Dette selskapet har inngått akkordforhandlinger med sine kreditorer (leverandører), og du antar at disse forhandlingene vil ende med en dividende på 20 %. Resten av den utestående fordringen vil du behandle som en tap fordring.
3. Olsen AS sliter også med betalingsproblemer. Selskapet skylder Barnevogn AS kr 110. Dette kravet skriver seg fra en levering den 18. desember 20x7. Det er usikkert om Olsen AS klarer å innfri sine forpliktelser.
4. Gran Engros AS kjøpte i februar 20x7 diverse varer av Barnevogn AS. Fakturaen lød på kr 24, og det har - tross flere purringer - ikke vært mulig å få Gran Engros AS til å betale sin gjeld. Kravet er sendt til inkasso gjennom inkassofirmaet Mørkved Torpedo AS, og dette firmaet har ved første forsøk ikke klart å inndrive kravet.

På resultatkontoen "Tap på fordring" er det per 31.12.20x7, før korrigeringsene i momentene 1 til 4 ovenfor, fradragsført konstaterte tap på fordringer med tilsammen kr 390. Per 31.12.20x6 var det på konto "Avsetning tap på fordring" avsatt til tap på fordringer kr 104. Fra tidligere år vet du at usikre kundefordringer i gjennomsnitt ligger på 1,5 % (regnet av kundefordringer per 31.12. inklusive merverdiavgift).

Spørsmål:

- a) Du skal, på grunnlag av opplysningene over, beregne hvor mye Barnevogn AS kan regnskapsføre i tap (realiserte og urealiserte tap) på kundefordringer i resultatregnskapet for 20x7).
- b) Hva er regnskapsmessig verdi på kundefordringene per 31.12.20x7?

Se bort fra skatt.

Oppgave 4 (70 minutter)

Mor AS kjøpte 1. januar 20x1 80 % av aksjene i Datter AS for 2 000.

Balanse per 1.1.20x1	Mor AS	Datter AS
Eiendeler		
Anleggsmidler	5 500	2 000
Aksjer i Datter AS	2 000	0
Varelager	1 200	1 000
Andre omløpsmidler	300	500
	<hr/>	<hr/>
	9 000	3 500
Egenkapital og gjeld		
Aksjekapital	1 000	500
Annen egenkapital	2 000	710
Gjeld	6 000	2 290
	<hr/>	<hr/>
	9 000	3 500

Regnskapsmessige og skattemessige verdier er like. Virkelig verdi av anleggsmidlene i Datter AS er 2 400, mens varelageret har en merverdi på 100. Gjenværende levetid for anleggsmidlene er 5 år. Eventuell ytterligere merverdi er goodwill, og har en forventet økonomisk levetid på 5 år. I oppgaven beregnes goodwill kun for majoritetens andel (eierteorien). **Skattesatsen er 28 %.**

Resultatregnskap 20x1	Mor AS	Datter AS
Driftsinntekter	10 000	4 000
Varekostnad	(5 500)	(1 900)
Avskrivning	(1 200)	(500)
Annen driftskostnad	(1 400)	(850)
Renter fra Mor AS	0	100
Renter til Datter AS	(100)	0
Annen rentekostnad	(800)	(100)
	<hr/>	<hr/>
Resultat før skatt	1 000	750
Skattekostnad	(280)	(210)
	<hr/>	<hr/>
= Årsresultat	720	540

Balanse per 31.12.20x1	Mor AS	Datter AS
Eiendeler		
Anleggsmidler	6 000	2 400
Aksjer i Datter AS	2 000	0
Fordring Mor AS	0	800
Varelager	1 500	1 200
Andre omløpsmidler	500	100
	<hr/> 10 000	<hr/> 4 500
Egenkapital og gjeld		
Aksjekapital	1 000	500
Annen egenkapital	2 720	1 250
Betalbar skatt	280	210
Gjeld Datter AS	800	0
Annen gjeld	5 200	2 540
	<hr/> 10 000	<hr/> 4 500

Varelageret ved begynnelse av 20x1 er solgt i løpet av året.

I 20x1 har Datter AS solgt varer til Mor AS for 800. Datter AS har en bruttofortjeneste på 25 %. Mor AS har videresolgt alle varene med en bruttofortjeneste på 30 %.

Spørsmål:

Utarbeid resultatregnskap for 20x1 og balanse per 31. desember 20x1 for konsernet. Ta hensyn til skatt (skattesatsen er 28 %).

Oppgave 5 (60 minutter)

Del I

For alle delspørsmålene under del I skal du henvisе til alle aktuelle bestemmelser.

Du er akkurat ferdig med bachelorstudiet i revisjon og regnskap ved høyskolen i Østfold, og har fått jobb på et regnskapskontor.

Daglig leder er fornøyd med å ha fått en medarbeider som er oppdatert på relevante lover og forskrifter innen faget regnskap og revisjon.

Sjefen din mener den beste læringen for deg er å bli ”kastet ut i det”, og gir deg et eget regnskapsføringsoppdrag: En ny kunde: Den lille restauranten Gurimalla AS.

Guri Malla eier alle aksjene og arbeider selv i restauranten sammen med en annen ansatt. Gurimalla AS har i hovedsak kontantomsetning i restauranten, men de sender også ut fakturaer til større kunder.

Gurimalla AS er registrert i enhetsregisteret og mva-registeret i Brønnøysundregistrene.

a) Må Gurimalla AS ha autorisert regnskapsfører? Begrunn svaret.

b) Er Gurimalla AS bokføringspliktig og regnskapspliktig? Begrunn svaret.

c) Hvordan må Gurimalla AS dokumentere salget?

Regnskapskontoret du jobber på har rutiner for hvilke konti i regnskapet som skal avstemmes hver periode, men sjefen din aner ikke hvor dette er lovfestet.

d) Hvor ofte må Gurimalla AS avstemme kontiene for merverdiavgift, skattetrekk og arbeidsgiveravgift?

Guri Malla fakturerer de større kundene selv, hun lager fakturaene i Excel. Se eksempel Faktura under.

Faktura

nr. 5207

20.11.2014

Gurimalla AS

Storgt.4

2123

Lillevik

Kaos & co

Strandparken 4

2123

Lillevik

Faktura vedrørende restaurantbesøk

Servering kr. 5000

Betaling:

kontonr. 6280.11.54236

innen 31.11.2014

e) Beskriv eventuelle mangler i den utgående fakturaen.

Del II

a) Hva er målsettingen for salgsområdet når det gjelder fullstendighet?

b) Hva legger du i begrepet realitet når det gjelder salgsrutinen?

Del III

For alle delspørsmålene under del III skal du henviser til alle aktuelle bestemmelser.

Gunnar Karlsen driver et enkeltpersonforetak. Han arbeider som konsulent innen virksomhets- og økonomistyring. Det er kun Gunnar som arbeider i virksomheten. Virksomheten har årsoppgave for rapportering og betaling av merverdiavgift. Gunnar avtaler fast pris på alle oppdragene sine før han gjør jobben.

- a) **Hvor ofte må regnskapet til Gunnar ajourføres? Begrunn svaret.**
- b) **Må Gunnar dokumentere hvor mange timer han bruker på hvert oppdrag og hvor lenge må denne dokumentasjonen eventuelt oppbevares?**

Oppgave 6 (60 minutter)

Del I

Du har tatt en stikkprøve av realisert (historisk) årlig avkastning på en aksje og aksjemarkedet. Resultatet ble slik:

År	Aksje	Marked
2008	25 %	27 %
2009	5 %	12 %
2010	-5 %	-3 %
2011	15 %	12 %
2012	-10 %	-3 %
2013	30 %	27 %

Korrelasjonskoeffisienten mellom avkastningstallene er beregnet til 0,97073. I Dagens Næringsliv finner du aksjens betaverdi estimert til 0,9991.

Spørsmål:

- A **Estimer aksjebeta basert på din egen stikkprøve, og ved bruk av relevante beregninger. Hvilken betaverdi får du?**
- B **Estimer egenkapitalkostnaden til det underliggende selskapet, basert på betaverdien i Dagens Næringsliv!**

Del II

Basert på siste avlagte årsregnskap for et selskap, beregner vi en *BPS* på 15 kroner per aksje for selskapets egenkapital ved utgangen av regnskapsåret. For de kommende 5 år har vi laget følgende prognose for selskapets aksje:

Prognoseår	1	2	3	4	5
EPS (NOK/ aksje)	3,96	4,80	4,07	4,93	5,28
DPS (NOK/ aksje)	1,71	1,88	1,98	2,06	2,20

Vi benytter et avkastningskrav til egenkapital på 9 % p.a. i denne oppgaven.

Spørsmål:

Beregn verdien av aksjen ved bruk av superprofittmodellen under to alternative forutsetninger på lang sikt:

- A** Etter prognoseår 5 forventer vi at residual-inntjeningen vil vokse med 4,5 % per år
- B** Fra prognoseår 6 og fremover, vil residual-inntjeningen ligge på samme nivå som i prognoseår 5

FORMELOVERSIKT VERDSETTING

Dividendemodellen: variabel vekst

$$V_0^E = \sum_{t=1}^T \frac{Div_t}{(1+r_E)^t} + \frac{1}{(1+r_E)^T} \cdot \frac{Div_{T+1}}{r_E - g}$$

$$V_0^E = \sum_{t=1}^T \frac{Div_t}{(1+r_E)^t} + \frac{1}{(1+r_E)^T} \cdot \frac{Div_{T+1}}{r_E}$$

Superprofittmodellen

$$V_0^E = B_0 + \sum_{t=1}^T \frac{RE_t}{\rho_E} + \frac{T_{RE}}{\rho_E} \quad \rho_E = 1+r_E$$

$$T_{RE} = \frac{RE_{T+1}}{r_E - g}$$

$$T_{RE} = \frac{RE_{T+1}}{r_E}$$

eller:

$$RE_t = (ROCE_t - r_E) \cdot B_{t-1}$$

$$RE_t = (ROCE_t - r_E) \cdot BPS_{t-1}$$

$$ROCE_t = \frac{E_t}{B_{t-1}}$$

$$ROCE_t = \frac{EPS_t}{BPS_{t-1}}$$

$$B_t = B_{t-1} + E_t - D_t$$

$$BPS_t = BPS_{t-1} + EPS_t - DPS_t$$

Resultatvekstmodellen

$$V_0^E = \frac{1}{r_E} \cdot \left[E_1 + \sum_{t=2}^T \frac{AEG_t}{\rho_E^{t-1}} + \frac{T_{AEG}}{\rho_E^{T-1}} \right]$$

$$T_{AEG} = \frac{AEG_{T+1}}{r_E - g}$$

$$AEG_t = CDE_t - NE_t$$

$$CDE_t = E_t + r_E \cdot D_{t-1}$$

$$NE_t = (1+r_E) \cdot E_{t-1}$$

Superprofittmodellen for en eiendel i selskapet

$$V_0^T = B_0 + \sum_{t=1}^T \frac{RE_t}{\rho_T} \quad \rho_T = 1 + r_T$$

$$RE_t = (ROI_t - WACC) \cdot B_{t-1}$$

$$ROI_t = \frac{FCF_t - Dep_t}{B_{t-1}}$$

$$B_t = B_{t-1} - Dep_t$$

Kapitalverdimodellen

$$r_E = r_f + \beta_E \cdot (r_m - r_f)$$

Estimert egenkapitalkostnad til et selskap

$$r_E = 2\% + \beta_E \cdot 5\%$$

Betaverdien til en aksje

$$\beta_j = \frac{Corr(r_j, r_m) \cdot Std(r_j)}{Std(r_m)}$$

Stikkprøveformler for realisert (historisk) avkastning

$$\bar{r} = \frac{1}{T} \sum_{t=1}^T r_t \quad Var(r) = \frac{1}{T-1} \sum_{t=1}^T (r_t - \bar{r})^2$$

$$Std(r) = \sqrt{Var(r)}$$

Standardfeilen til gjennomsnittet

$$SE(\bar{r}) = \frac{Std(r)}{\sqrt{T}}$$

95 % konfidensintervall for liten stikkprøve

$$\bar{r} \pm 2,57 \cdot SE(\bar{r})$$